

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีกระแสพระราชดำรัส พระราชทานแก่ปวงชนชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ 2534 วันจันทร์ที่ 31 ธันวาคม 2533 ที่เกี่ยวกับการบริหาร ความตอนหนึ่งว่า “ทุกคนย่อมปรารถนาให้บ้านเมืองเป็นปรกติมั่นคง และประชากรราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะความเป็นอยู่ดีสมอรรถภาพ ความปรารถนานี้มิใช่เกิดขึ้นได้เอง แต่หากทุกคนทุกฝ่าย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติบริหารงานแผ่นดิน จะต้องช่วยกันสร้างเสริมขึ้นด้วยการเร่งรัดปฏิบัติหน้าที่ของตนๆ ให้สนับสนุนส่งเสริมกันโดยพร้อมเพรียงให้สัมฤทธิ์ผลที่แท้จริง ตรงตามเป้าหมาย และเมื่อเกิดปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งกระทบกระเทือนถึงสวัสดิภาพ และความเป็นอยู่ของประชาชน ก็ควรจะร่วมกันคิดอ่านแก้ไขให้คลี่คลายไปโดยไม่ชักช้า ด้วยความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ และความสามัคคีปรองดอง...” (กระทรวงวัฒนธรรม. 2548 : 57-58) พระราชดำรัสที่อัญเชิญมานี้สะท้อนถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และยังใช้ได้เหมาะสมกับทุกยุค ทุกสมัย รวมทั้งพระองค์ยังทรงงานหนักเป็นแบบอย่างที่ดีในการปกครองประเทศ ปกครองบ้านเมือง นำความเจริญ ความร่มเย็น ความสงบสุขสู่ปวงชนชาวไทยทั้งประเทศตลอดมา จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว หน่วยงานทุกหน่วยงาน ทั้งองค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน โดยเฉพาะผู้บริหาร ข้าราชการทุกระดับ ต้องน้อมนำกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผล แสดงออกซึ่งความจงรักภักดี และเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณแผ่นดิน เป็นแบบอย่างในการบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี เกิดประโยชน์กับประชาชน บ้านเมือง และประเทศชาติ

แต่ในสภาวะปัจจุบันท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการศึกษา ที่แปรผันไปอย่างรวดเร็วและกระทบต่อแนวทาง การดำเนินชีวิตของผู้คนนั้น ส่วนหนึ่งย่อมมาจากการบริหารกิจการ บ้านเมืองในทุกระดับ ส่งผลให้ภาครัฐต้องปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมใหม่ ประเทศไทยหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เจตนารมณ์ที่ชัดเจนประการหนึ่งคือ การปฏิรูประบบการเมืองและระบบ

ราชการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมากขึ้นนำมา ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งนี้เพื่อความสงบสุข อยู่ดีกินดีของประชาชน ในชาติ และในหมวด 5 มาตรา 75 บัญญัติว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 15) จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้ภาครัฐต้องปฏิรูประบบการเมืองและพัฒนาระบบราชการ และออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ล้วนเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริหารราชการ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี สร้างระบบปรับปรุงแนวคิดใหม่ มุ่งเน้นการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชน ให้บริการแก่ประชาชน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการภาครัฐมากขึ้น ประกันคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม สามารถถูกตรวจสอบได้โดยประชาชนมากขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชนต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการตามไปด้วย นำไปสู่การบริหารยุคใหม่ การบริหารยุคโลกาภิวัตน์ ยุคที่ต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรม เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) เป็นนักบริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธการบริหารจัดการใหม่ ปรับเปลี่ยนปรัชญา ทักษะคติ แนวคิด จากการบริหารจัดการแบบเจ้าขุนมูลนาย มาเป็นเพื่อนร่วมงาน จากการหวงแหนอำนาจมาเป็นการกระจายอำนาจ และตระหนักในความสำคัญของ “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ว่าจะเป็นเรื่องมือการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่เหมาะกับยุคปัจจุบันมากที่สุด

ในด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันหลังจากมีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้น ก่อให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา บัญญัติไว้ที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาไว้ในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 37 มาตรา 40

กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทั้งนี้เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ และชุมชนโดยชอบ ดังนั้นการกระจายอำนาจการบริหาร ไปยังสถานศึกษาทำให้สถานศึกษา เป็นนิติบุคคล มีอิสระมีความคล่องตัว ในการบริหารตนเองมากขึ้นทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนบทบาท และทำหน้าที่ตามบทบาทใหม่ให้ได้ นอกจากนี้ ยังมีหน่วย ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา มีความเต็มใจที่จะเข้ารับบริการ และให้การส่งเสริม สนับสนุน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะองค์กรหลักในการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อ ยกกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จจึงได้จัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2539 - 2550) โดยการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3) โดยเฉพาะนโยบายการปฏิรูประบบบริหารจัดการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547-2553 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายด้าน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกหน่วยงานบริหารราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยังคงผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547-2553 ตามไปด้วย ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์หลัก ซึ่งในพันธกิจที่ 2 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กร เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา จัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) และสร้างเสริมความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาให้กับหน่วยงานทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 15-16)

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในปีการศึกษา 2549 ได้กำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของเขตพื้นที่

คือเร่งปฏิรูปการศึกษา บุคลากร และกระบวนการ ได้กำหนดเป็นโครงการสร้างราชการไทยใสสะอาด ซึ่งเป็นโครงการสร้างจิตสำนึกที่ดี และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และโครงการพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2549 : 19) จากผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ตามนโยบายของรัฐ และของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การใช้การบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีรูปแบบการบริหารจัดการที่หลากหลาย และแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งย่อมต้องส่งผลถึงคุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพของผู้เรียนตามไปด้วย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทยของ วรชัยพร แสงนภาพวร (อ้างถึงใน วีระ รุญเจริญและคณะ. 2545 : 209-214) เรื่อง หลักการให้สถานศึกษาบริหารตนเอง คือ สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาชาติ ยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นหลัก และบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) สถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ (Accountability) ต่อการดำเนินงานและบริหารจัดการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาของชาติ พร้อมทั้ง กับสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูประบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิรูประบบราชการ การบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐเป็นไป ตามเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อีกด้วย และการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด รวมทั้งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนและผลักดันให้สถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีรูปแบบแนวทางในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน มุ่งสร้างระบบบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และยังสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ซึ่ง “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) จะเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ทางเลือกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ สร้างความยั่งยืน และสร้างคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ ผู้วิจัย

ในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2” เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ได้คุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระหว่างสถานศึกษาขนาดต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยในครั้งนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
 - 1.2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใน 6 หลักการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 30-31)

1.2.1 หลักนิติธรรม

1.2.2 หลักคุณธรรม

1.2.3 หลักความโปร่งใส

1.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

1.2.5 หลักความรับผิดชอบ

1.2.6 หลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 331 แห่งๆ ละ 2 คน รวม 662 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบสัดส่วนประชากรกับตารางเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 356 คน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) แยกเป็น

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 178 คน

2.2.2 หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 178 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) หัวหน้างานวิชาการ

3.1.2 ขนาดสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่

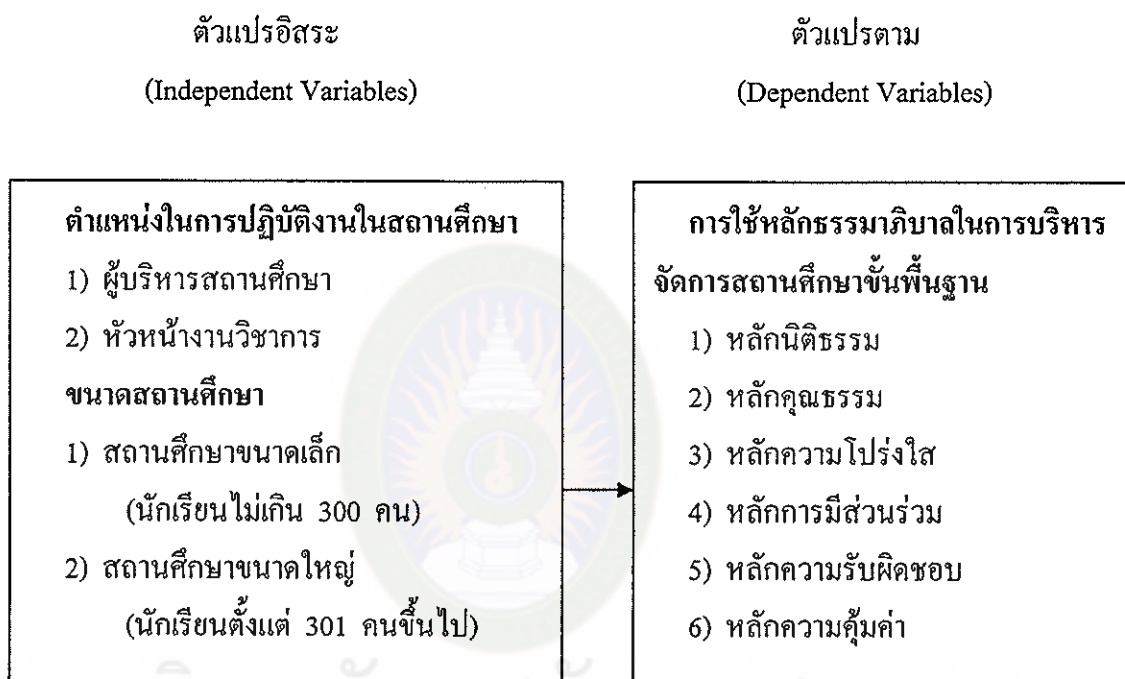
3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า

ด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใน 6 หลักการ คือ
หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ
และหลักความคุ้มค่า (อ้างถึงในกระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 30-31) ดังแผนภูมิที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักธรรมาภิบาล** หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

2. **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา** หมายถึง การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มาบูรณาการใช้ในสถานศึกษาใน 6 หลักการ คือ

2.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง การบริหารงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจในการปฏิบัติ

2.2 **หลักคุณธรรม** หมายถึง การบริหารงานภายใต้การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต

2.3 **หลักความโปร่งใส** หมายถึง การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลต่างๆ ตรงต่อข้อเท็จจริงของการดำเนินการ มีการเปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนด ภายใต้กรอบที่กฎหมายบัญญัติ

2.4 **หลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจปัญหาสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติอื่นๆ

2.5 **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติของตนเองและหน่วยงาน ความตระหนักในภาระหน้าที่ ความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ความกล้าในการยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ

2.6 **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด หลักความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) มีประสิทธิภาพ ประหยัด รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัย ตัดสินใจในการวางแผน ประกอบการใช้ข้อมูลต่างๆ มาควบคุมการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. **ตำแหน่งในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา** หมายถึง ลักษณะตำแหน่งในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

4.1 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

4.2 หัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

5. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

6. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 8) แยกเป็น

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

6.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้หน่วยงานใช้ประกอบการวางแผน กำหนดนโยบาย ในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งปรับปรุง พัฒนา ระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการพัฒนามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่